

Nieuwsbrief december 2025

Inleiding

Onze laatste Nieuwsbrief van 2025 is een bijzondere!

Regelmatig hebben we u geïnformeerd over leerlingen en scholen in Ndegeya. Vaak bereiken ons vragen over het onderwijssysteem in Oeganda, dat veel verschillen laat zien met het onze. Het leek ons leuk om onze Nieuwsbrief een keer helemaal te wijden aan dit onderwerp. Dit themanummer ligt nu voor u.

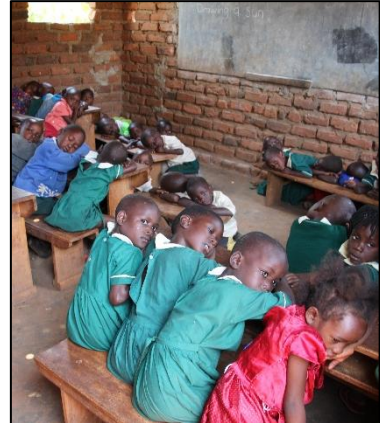
Helemaal aan het eind vertellen we u nog even over de babypakketten.

Het onderwijs in Oeganda

Het Oegandese onderwijssysteem bestaat, net als het onze, uit vier sectoren:

Nursery school kent drie groepen: de baby-class, middle-class en top-class. Dit is een beetje vergelijkbaar met onze groep 1 en 2 van de basisschool. Een groot verschil is echter dat bij ons in groep 1 en 2 de focus ligt op spelen en spelend leren, terwijl in Oeganda de kinderen al direct in een klassikaal systeem les krijgen. Er is geen speelgoed aanwezig en de kinderen zitten in bankjes of aan een tafel en volgen zo de lessen.

Omdat de kinderen nog jong zijn, is er verplicht een rustuurtje: de kinderen blijven in hun bankjes zitten, leggen het hoofd op tafel en moeten zo een tijdje rusten.

De nursery school wordt na drie jaar afgesloten met een officiële 'graduation', een groot feest waar de leerlingen een certificaat krijgen en officieel met toga en 'mortarboard' (een afstudeerhoed) afscheid nemen van deze periode.

Primary school: basisonderwijs, duurt zeven jaar, van P1 tot P7. Basisonderwijs is officieel verplicht voor kinderen van 6 tot 13 jaar, maar veel ouders kunnen de kosten niet betalen, met als gevolg dat veel kinderen niet naar school gaan. Officieel kun je naar P1 vanaf je

zesde jaar, maar soms zitten er ook kinderen van bijvoorbeeld 10 of 12 jaar in P1. Dat komt omdat de ouders pas later de financiën - of een sponsor - gevonden hebben om de schoolkosten te betalen.

Die oudere kinderen vinden het helemaal niet gek om tussen de kleintjes te zitten; ze zijn heel dankbaar dat ze tóch naar school kunnen.

De klassen zijn groot, soms wel tachtig leerlingen in een klas, en de leerlingen zitten met z'n vieren op een bankje aan een tafeltje. Veel ruimte hebben ze dus niet.

Ze hebben geen boeken en schrijven dus alles over van het schoolbord in hun schriftje.

De Primary school wordt afgesloten met een officieel landelijk examen.

Secondary school: voortgezet onderwijs, duurt vier tot zes jaar.

Na P7 kunnen de leerlingen niet zelf een secondary school kiezen. Ze kunnen wel hun wensen aangeven, maar afhankelijk van de behaalde resultaten van de P7-examens kan een school akkoord gaan met plaatsing of de leerling weigeren. S1–S4 is vergelijkbaar met onze mavo S5 is vergelijkbaar met onze havo S6 is vergelijkbaar met ons vwo

Tertiair onderwijs: Middelbaar en hoger beroepsonderwijs en universiteit.

Na S4 kunnen de leerlingen naar het middelbaar beroepsonderwijs om een vak te leren.

Die opleidingen duren twee jaar en de studenten ontvangen na het behalen van de examens een *certificate*. Tijdens deze studie lopen ze ook stage en het mooie is dat deze opleiding een baangarantie geeft: de school is verplicht te bemiddelen bij het vinden van een baan.

Veelal gaan de studenten aan het werk op hun stageplaats.

Na S4 kunnen leerlingen ook door naar S5 en hierna kunnen de leerlingen een vakopleiding op hbo-niveau volgen. Ook deze opleiding duurt twee jaar en de studenten ontvangen na afronding van hun studie een *diplome*.

Na S6 kunnen de leerlingen een hbo- of een universitaire studie gaan doen. Hier geldt dat de leerlingen zelf weinig keuzemogelijkheden hebben. Ze kunnen aangeven in welke richting ze willen gaan studeren, maar de school/universiteit bepaalt op grond van de behaalde resultaten op het examen welke studie ze mogen gaan doen.

De studies zijn duur, vooral de technische en medische opleidingen.

Organisatie van het onderwijs

Het schooljaar in Oeganda loopt gelijk met het kalenderjaar en kent drie perioden (*terms*) op de *primary en secondary schools*.

In het mbo en hbo werkt men met twee semesters per jaar.

Oeganda kent twee verschillende soorten scholen: overheidsscholen en privéscholen.

Overheidsscholen zijn officieel gratis, maar in de praktijk blijkt dat de scholen toch schoolgeld vragen. Ook moeten de ouders betalen voor eten, schooluniformen en schriften, wat voor veel ouders toch een te hoge drempel is. Deze scholen worden gefinancierd door de overheid, maar ze kampen met een tekort aan materialen en leermiddelen.

De docenten die er werken zijn niet altijd gediplomeerd en vaak ongemotiveerd, omdat de school soms te weinig geld heeft om de leraren salarissen te kunnen geven.

De klassen zijn erg groot en de kwaliteit van het onderwijs laat vaak te wensen over.

Privéscholen worden betaald via schoolgeld dat de ouders betalen en zijn vaak (veel) duurder. Ze beschikken over betere faciliteiten en de leraren zijn gediplomeerd. De kwaliteit van het onderwijs is op deze scholen beter dan op de overheidsscholen.

Alle scholen volgen het nationale curriculum en staan onder toezicht van de overheid.

De privéscholen worden beoordeeld op de resultaten die de leerlingen behalen.

Dus wanneer er veel zwakke leerlingen zijn, krijgt de school een slechte score. Daarom weigeren privéscholen soms zwakke leerlingen. Dit geldt niet voor overheidsscholen, dus zwakke leerlingen zullen meestal daar terecht komen.

“Stampwerk”

Wat ons is opgevallen tijdens onze bezoeken aan de scholen, is dat het onderwijs reproductief is. Met andere woorden: de leerlingen herhalen steeds wat de leraar ze vertelt, ze leren feitjes en met ‘stampwerk’ proberen ze die feiten te onthouden.

Het leggen van verbanden tussen de leerstofonderdelen en het verkrijgen van inzicht hebben wij niet gezien in het Oegandese onderwijssysteem.

Maar de leerlingen kunnen ons wel van alles vertellen over de Deltawerken in Zeeland!

Zitten blijven

Zitten blijven is geen optie. De leerlingen stromen altijd door naar een volgende klas. Gevolg is soms dat de leerlingen het niveau niet meer aankunnen en lage resultaten behalen.

Leerlingen op hun eigen niveau lesstof en aangepast onderwijs bieden (differentiëren) zien we niet in Oeganda.

In het hoger onderwijs kunnen de leerlingen wel toetsen herkansen.

De leerlingen maken lange lesdagen: zeker in de bovenbouw worden ook 's avonds vaak nog lessen gegeven. Omdat ze soms ver van school wonen en lang moeten lopen, moeten de leerlingen vanaf P5 verplicht in *boarding*, dus op school wonen. Dit betekent dat ze gedurende de hele periode van drie maanden niet thuis komen. Halverwege, dus na ongeveer zes weken, is er een *visiting day*, waarop de ouders hun kinderen op school mogen bezoeken. En daarna zien ze elkaar weer zes weken niet, tot de volgende vakantie.

In veel gevallen zullen de leerlingen dan toch ook op school blijven, omdat de school *holiday classes* organiseert. Deze zijn eigenlijk bedoeld als een bijspijkermoment en om eventuele achterstanden in te halen, maar in de praktijk blijkt dat de docenten gewoon doorgaan met hun lesplan. Dus wanneer je niet naar de *holiday class* kunt gaan, bijvoorbeeld omdat je ouders het niet kunnen betalen, dan mis je dus een stuk lesstof, want na de vakantie gaat de docent verder met waar hij gebleven is met de *holiday class* leerlingen.

De leerlingen moeten aan het begin van iedere *term* veel spullen meebrengen naar school. Behalve het schoolgeld moeten de *day-students* (die dus niet op school wonen) ook schooluniformen meebrengen, schriften, schrijfgerei, maar ook wc-papier, suiker en een bezem.

De *boarding students*, die dus op school wonen, moeten behalve voor deze spullen ook zelf zorgen voor een matras en beddengoed, en een hele lijst andere zaken, zoals u op de foto kunt zien.

ST. JOHN PAUL MUGWANYA COMPLEX

DAY & BOARDING P/S SSAZA - MASAKA

P.O Box 917, MASAKA- UGANDA

Email: paulmugwanya@yahoo.co.uk / Tel: 0772/0704-318438, 0702-707404

BOARDING REQUIREMENT SHEET

1. FEES STRUCTURE:

	P.3	BABY - P.2
P.7 730,000/=	550,000/=	500,000/=
P.5 - P.6 650,000/=		
P.4 620,000/=		

2. UNIFORM FEES:

3. OTHER REQUIREMENTS

Daily	30,000/=	Mugwanya Herbal Jelly	10,000/=
Sunday	30,000/=	Visiting day (Lunch)	10,000/=
Sports wear	40,000/=	Repairs /Shaving / Wrappers	20,000/=
Cardigan / sweater	30,000/=	Time	5,000/=
Boarding (2 pairs) boys	80,000/=		
Boarding (2 pairs) girls	60,000/=		
School stockings (2 pairs)	16,000/=		

4. CLASS REQUIREMENTS

5.

OFFICE REQUIREMENTS

24 Pencils (baby - P.3) N.B: NATARAJ	5kgs of sugar & 500gms of Detergent soap (Magic)
1 packet of crayon colours (baby -P.3) N.B: NATARAJ	A knife P.2 - P.7 girls
16 books 48 pages (Nursery)	5 rolls of toilet papers (big size)
24 books 96 pages (P.1-P.3)	A hoe for new entrants
Box file (P.3-P.7) and a spring file (Baby-P.2)	Scrubbing brush P1 - P5 & a squeezer P6-P7
Dolphin, P.1 reams (Baby-P3 yearly) & (P.4-P.7 termly)	3 bars of soap 1kg each
3 bottles of ink (P.3-P.7)	3 pieces of Geisha big size
Art book & a cutter (baby-P.2)	2 tins of kiwi big size
Graph book (P.6-P.7) & 1 geometry set (P3-P7)	Colgate herbal (3 medium tubes)
1 dictionary (P.5-P.7) Advanced 9th Edition	2 brooms (1 inside & 1 outside)
1 Dn Black books (P.4 - P.7) Bought at school only	

PERSONAL REQUIREMENTS

- ❖ MujjeTutenderezeOmukama Hymn book
- ❖ Canvas for sportswear & bathing sponge
- ❖ Bucket & slippers (girls-green& boys-blue)
- ❖ 1 packet of razorblades, towel, blanket & bed sheets (coloured) & a shoe brush
- ❖ 2 packets of sanitary pads for girls above 9 years & 6 knickers & 6 pants
- ❖ A mosquito net, night wear and gumboots.
- ❖ Mattress covered (for bed wetters)
- ❖ 2 cups nice plastic, 2 plates (melamine) 10 litreJerrycan

NB: Registration fee is 30,000/= and 15,000/= for textbook to new entrants

"ALL REQUIREMENTS MUST BE BROUGHT AT SCHOOL ON THE FIRST DAY"

De leerlingen die een beroepsopleiding volgen, moeten nog veel meer dingen meebrengen.

Een voorbeeld: Tendo, die een opleiding tot schoonheidsspecialiste, nagelstyliste en kapster volgde, moest diverse soorten shampoo, haarverf, diverse kleuren nagellak en lipstick en crèmes meebrengen.

Uitdagingen waar veel scholen voor staan, zowel de overheidsscholen als de privéscholen, zijn de overvolle klassen, een tekort aan materialen, leermiddelen en gekwalificeerde leraren, hoge kosten, late betalingen van schoolgeld, beperkte overheidsondersteuning en lage overheidsfinanciering, de slechte situatie van veel schoolgebouwen en het tekort aan lokalen. Maar ook zijn er veel zorgen over schooluitval door armoede en vroege zwangerschappen, waardoor leerlingen voortijdig met hun schoolloopbaan stoppen.

Op welke manier heeft de Joanne Foundation kunnen helpen?

Zoals u weet betaalt de Joanne Foundation voor 25 kinderen/jongeren alle schoolkosten. Om u een beetje een beeld te geven van de kosten laten we u een paar bedragen zien (per jaar)

Voor Shillah, een leerling in P1 (thuiswonend)	€ 387
Voor Ruben, een leerling in P7 (boarding)	€ 1033
Voor Hildah, een leerling in S4 (boarding)	€ 1159
Voor Michael, hbo-student verpleegkunde (thuiswonend)	€ 1470

In totaal hebben we dit jaar € 19.000 betaald aan schoolkosten voor deze 25 leerlingen.

Zoals u kunt zien, lopen de schoolkosten op naarmate de leerlingen ouder worden en op een hoger niveau hun onderwijs volgen. Dit betekent dat we verwachten de komende jaren méér geld te moeten investeren in onderwijs.

De Joanne Foundation heeft zich als doel gesteld dat we de studie van de leerlingen betalen totdat ze een vak geleerd hebben. Dat is voor sommige leerlingen via een leer-werktraject en voor andere leerlingen een hbo-opleiding. Ook hebben we besloten geen nieuwe kinderen meer op te nemen in dit programma. We hopen deze 25 kinderen financieel te kunnen blijven ondersteunen volgens plan.

Verder hebben we voor een groep kinderen uit Ndegeya die naar een overheidsschool gaan, schoolmaterialen (zoals pennen en schriften) en soms ook een bijdrage in de schoolkosten betaald.

Ook hebben we afgelopen jaren verschillende scholen geholpen met de aanschaf van lesmethoden, docentenhandleidingen, leesboeken en andere leermiddelen.

We hebben op een van de scholen schoolbankjes en schoolborden laten maken. We hebben latrines laten bouwen, een watertank en een waterpomp laten plaatsen.

Ook is er op een school een lokaal bijgebouwd.

Dit zijn de 25 kinderen en jonge mensen waarvan de Joanne Foundation, met hulp van sponsors, de volledige kosten van hun studie betaalt.

				
Jessy Middle Class	Shilah P1	Rehema P1	Jasmine P2	Heather P3
				
Arent P3	Rayan P4	Daniel P4	Florence P6	Ruben P7
				
Hellenah P7	Jireh S1	Godfrey S1	Rita S1	Gift S2
				
Joanitah S3	Hildah S4	Miracle Joanne S4	Hillary S6	Ron 2° jr MBO installatietechniek
				
Ritah 2° jr MBO verpleegkunde	Marvin 1° jr HBO ICT	Michael 2° jr HBO Verpleegkunde	Miriam 1° jr HBO verpleegkunde	Shaban 1e jr HBO verpleegkunde (m.i.v. 01-01-2026)

Inmiddels afgestudeerd...

De afgelopen jaren is er al een aantal leerlingen afgestudeerd en aan het werk.

Grace en Phionah hebben 'Pabo' gedaan en zijn allebei aan het werk als leerkracht op een *Primary school*.

Brenda heeft een horecaopleiding gedaan en zij is aan het werk in een hotel.

Tendo heeft de opleiding tot kapster, nagelstyliste en visagiste gedaan en werkt in een schoonheidssalon.

Hannah heeft een leer-werktraject gedaan in een kapsalon en is daar nu ook aan het werk.

Owen is een jongen met het Syndroom van Down en hij heeft een speciaal traject gevolgd voor kinderen met een beperking. Hij heeft daar leren naaien en hij is nu aan het werk in een naaiatelier.

En natuurlijk **Michael**, hij heeft zijn mbo-diploma verpleegkunde behaald en is aan het werk in onze kliniek in Ndegeya. Hij is nu bijna klaar met een hbo-studie verpleegkunde en hij blijft werken in de kliniek.

Een dag uit het leven van drie leerlingen

Drie leerlingen: Daniel, Hildah en Ritah hebben ons een brief geschreven over hun gemiddelde schooldag. Hieronder een paar fragmenten.

Uit de brief van Ritah

Uw hulp betekent heel veel voor mij! Ik vertel u dan ook graag over mijn opleiding.

Ik volg een opleiding verpleegkunde. Op een gemiddelde lesdag sta ik om zes uur op waarna ik me klaarmaak voor de ochtendmis die om kwart voor zeven begint, en na de mis ga ik ontbijten. De ochtendlessen zijn van half 9 tot half 11. Dan is er pauze tot elf uur, waarna we weer verdergaan tot één uur. We lunchen van één tot twee; het eten komt uit de schoolkantine. Daarna hebben we middaglessen, van half drie tot half vijf. Na de lessen is er tijd voor sport en recreatie. Dan eten we van half zeven tot half acht. Tot tien uur zijn er gespreksgroepen, en dan gaan we naar de hostels om naar bed te gaan.

Mijn toekomstdromen:

Ik wil heel graag verder studeren. Mijn passie voor de gezondheidszorg wordt steeds sterker. Mijn doel is om kinderarts te worden. Als het mogelijk is, wil ik me heel graag specialiseren op dat gebied.

We lopen ook stage. Elk semester worden we in een andere afdeling geplaatst, waardoor ik leer om mijn theoretische kennis en mijn vaardigheden in te zetten in verschillende praktische omgevingen.

Ik ben zo dankbaar dat u me helpt mijn dromen te verwezenlijken. Ik beloof dat ik hard zal werken, om u trots te maken!

Uit de brief van Daniel, P4

Hoe gaat het met u? Ik hoop goed.

Ik schrijf u om u te informeren over mijn toekomstdroom: chirurg worden. Het leukst en interessantst vind ik de vakken natuurkunde, wiskunde, Engels, maatschappijvakken, godsdienst en beeldende kunst.

Na het opstaan bid ik, dan was ik me, maak mijn bed op en ruim de slaapzaal op. Dan pak ik mijn boeken bij elkaar, trek mijn schooluniform aan en ga naar de ochtendbijeenkomst.

Daarna hebben we les tot de pauze van tien uur. We eten pap en gaan dan terug naar de klas tot lunchtijd. Later hebben we weer lessen tot de avond. We kleden ons om en maken ons uniform schoon, doen activiteiten en spelletjes. Later hebben we avondeten en dan gaan we naar de slaapzalen om te kletsen en te slapen.

Uit de brief van Hildah, S4

Ik hoop dat deze brief u in goede gezondheid bereikt.

Ik schrijf u om mijn oprechte dank uit te spreken voor uw steun en om mijn enthousiasme te delen over mijn toekomstdromen en de vakken die ik het interessantst vind. Uw sponsoring maakt een groot verschil in mijn leven, en ik ben vast van plan er het beste van te maken.

Mijn doel is om psychiater te worden, en ik geloof dat de vakken die ik nu studeer mij helpen een sterke basis voor deze carrière op te bouwen.

Ik ben vooral geïnteresseerd in wiskunde, natuurkunde, scheikunde en ICT. Mijn huidige ICT-lessen hebben mijn ogen geopend voor nieuwe technologie, waarvan ik geloof dat die ook van groot belang zal zijn voor mijn succes in de toekomst. Ik ben heel graag bezig met ICT, maar het is erg jammer dat er zo weinig computers zijn op onze school. Dat maakt het wel lastig.

Onze gemiddelde schooldag ziet er zo uit: elke ochtend houden we een korte bijeenkomst waarin de leerlingenverteenwoordiger ons vertelt hoe de dag zal verlopen. We ontbijten meestal om 10 uur. Iedereen koopt zijn eigen ontbijt. De lessen duren van tien voor half acht tot half vier. 's Avonds gaan we meestal naar het veld om te sporten.

Uw steun heeft me geïnspireerd om nog harder te werken om mijn doelen te bereiken. Ik beloof elke kans te grijpen om te leren, en ik heb er vertrouwen in dat ik met uw hulp mijn droom kan bereiken om psychiater te worden.

Nogmaals bedankt voor uw ongelooflijke vrijgevigheid.

Leren in Oeganda

Graag vertelt Jonneke Adolfsen, die de Joanne Foundation goed kent en er op verschillende manieren bij betrokken is, over haar ervaringen bij haar schoolbezoeken in Oeganda. Ze was vele jaren werkzaam in het onderwijs in Nederland en vond het heel boeiend om te zien en te ervaren hoe het er in Oeganda uitziet.

Oeganda is niet alleen qua natuur en cultuur een totaal andere wereld dan we gewend zijn, dieper kijken in het onderwijs levert ook bijzondere inzichten op. In oktober 2018 was ik er twee weken voor de Joanne Foundation en in dit kader kon ik ook een aantal scholen bezoeken.

De scholen in het door ons bezochte deel van Oeganda, zowel de staatsscholen als de private schools, werken onder totaal andere condities dan onze scholen. Er is veel minder geld, en docenten moeten veel meer uren maken. Een leerkracht in het primair onderwijs, van wie de leerlingen alleen een paar schriften hebben en die geen stapel leerboeken in de kast heeft liggen, schrijft elke avond de opgaven in elk leerlingenschrift (en dat zijn er zo'n zestig per klas). Het curriculum hangt rondom aan de muren van het lokaal.

Vijfjarigen schrijven prachtig, ook al botst hun arm voortdurend tegen die van de burens.

Op een private secondary school werken de leraren van tien over zeven tot 's avonds tien uur (lessen, samen eten, ondersteuning bij huiswerk maken en zelfstudie) en hun voorbereiding doen ze 's ochtends tussen vijf en zeven.

In Nederland zijn we druk (en goed) aan het nadenken over onderwijs dat leerlingen actiever en reflectiever maakt. In Oeganda is het leren vooral reproductief. Wel zijn de leraren ondanks alles in staat al hun leerlingen te kennen en te weten wat elke leerling nodig heeft. Het gegeven dat ouders onderwijs lang niet altijd belangrijk vinden (grotendeels uit onwetendheid) en dat ouders ook vaak niet in staat zijn hun kinderen goed te verzorgen, op te voeden en te ondersteunen, leidt ertoe dat docenten vaak ook een ouderrol vervullen. Een van de directeuren zei het erg mooi: 'Being a parent is different from being parental'.

Parental zijn is voor veel docenten een extra taak, die ze met liefde vervullen.

Eigenlijk zijn de twee onderwijsculturen kwalitatief niet te vergelijken. Daartoe doe ik dan ook geen poging. Maar zo'n reis relativeert wel. Onze stress steekt scherp af tegen hun ontspanning, onze haast tegen hun geduld, onze wensen tegenover hun tevredenheid met weinig middelen (geen boek? toch een mooie les!). Maar ook: onze ruime mogelijkheden tegenover hun overleven, onze faciliteiten tegenover hun schaarsheid, onze salarissen tegenover hun vergoeding.

Wat heb ik daar veel geleerd!

Babypakketten

In onze vorige nieuwsbrief vertelden we u over de moeilijke omstandigheden van zojuist bevallen jonge moeders. Door de grote armoede is er vaak nauwelijks iets voor de pasgeboren baby, geen dekentje, geen kleding, en ontbreekt het vaak aan zeep en luiers. Ook voor de moeders is er te weinig goede voeding, zodat de borstvoeding vaak niet goed

op gang komt en onvoldoende voedingsstoffen bevat voor de baby. Daarom is de Joanne Foundation in nauwe samenwerking met de stichting Laudara een actie gestart om babypakketten samen te stellen en te geven aan vrouwen die recent bevallen zijn.

Onze oproep in de vorige nieuwsbrief heeft ertoe geleid dat we 42 babypakketten konden samenstellen. Irene van de stichting Laudara was in oktober in Oeganda en zij heeft samen met Miriam, de verloskundige, aan veel vrouwen zo'n pakket kunnen uitreiken.

De moeders waren er erg blij mee.

Heel veel dank aan de sponsors die hebben geholpen de babypakkettenactie tot een groot succes te maken.

Tot slot

Wie ons al langer volgt, weet dat Apollo in de kerstperiode bij de armste gezinnen en ouderen in Ndegeya een kerstpakket brengt, zodat ook zij één keer per jaar iets meer te eten hebben.

Ook dit jaar doen we dat uiteraard.

Ook de speculaasactie was er dit jaar natuurlijk weer!

Met trots kunnen we melden dat we nóg weer meer verkocht hebben dan vorig jaar. Iedereen hartelijk dank!

We wensen u allemaal goede kerstdagen en een heel voorspoedig 2026 toe

Voor vragen of opmerkingen kunt u altijd contact met ons opnemen:

joannefoundationuganda@gmail.com

Voor meer informatie: www.joannefoundation.nl of op Facebook : "Joanne Foundation"

Bankrekening: **NL95RABO 0146 1764 72** t.n.v. Joanne Foundation te Aalten